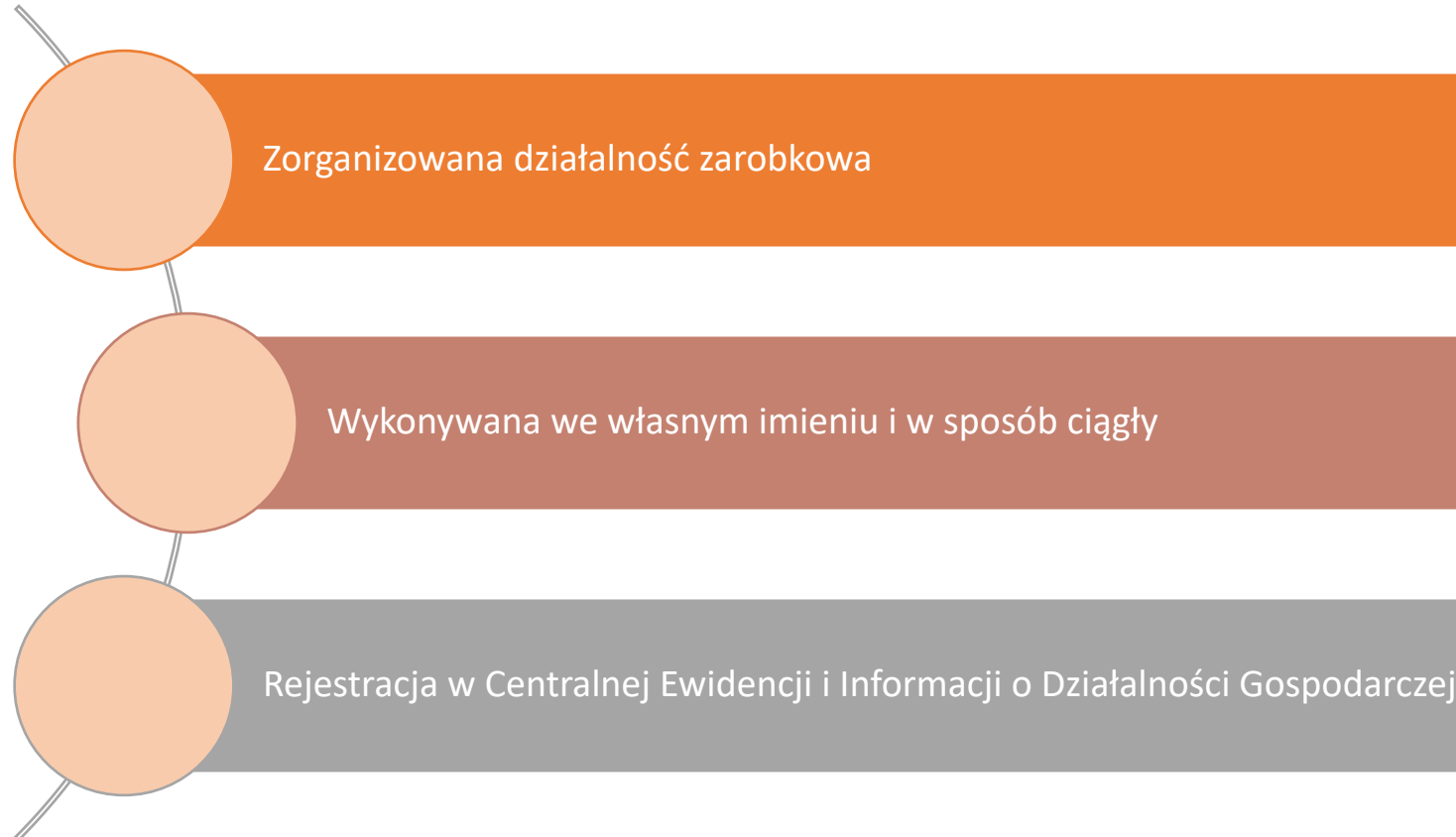

Jednoosobowa działalność gospodarcza a spółka cywilna i spółka jawna

Grzegorz Hatala

Jednoosobowa działalność gospodarcza

Zalety jednoosobowej działalności gospodarczej

Brak kosztów założenia działalności gospodarczej

Brak wymogów tworzenia kapitału przedsiębiorstwa

Elastyczność w otwieraniu, zawieszaniu i likwidacji działalności gospodarczej

Niskie koszty obsługi księgowej

Ograniczone obowiązki sprawozdawcze

Brak obowiązku posiadania konta firmowego

Można opłacać mały ZUS

Wady jednoosobowej działalności gospodarczej

Odpowiedzialność całym majątkiem za zobowiązania

Obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenia do ZUS

Za zobowiązania wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej będzie odpowiadał także małżonek przedsiębiorcy, w sytuacji gdy będzie łączył ich ustrój wspólności majątkowej

Nazwa musi zawierać imię i nazwisko, nie można użyć wymyślonej nazwy

Niższa emerytura

	Skala podatkowa	Podatek liniowy	Ryczałt ewidencjonowany
Stawka podatku	<ul style="list-style-type: none"> • 12% - dla dochodu do 120 000 złotych • 32% - dla dochodu ponad 120 000 złotych 	19%	2% do 17%
Składka zdrowotna ZUS	9% od dochodu	4,9% od dochodu	<ul style="list-style-type: none"> • 376,16 zł /m-c dla przychodu do 60.000 zł rocznie • 626,93 zł /m-c dla przychodu od 60.001 zł do 300.000 zł rocznie • 1128,48 zł /m-c dla przychodu powyżej 300.000 zł rocznie
Możliwość odliczenia składki zdrowotnej ZUS	x	Zapłacone składki, nie więcej niż 10200zł	50% zapłaconych składek
Minimalna kwota składki zdrowotnej ZUS	270,90zł/miesiąc	270,90zł/miesiąc	376,16zł/miesiąc
Kwota wolna od podatku	30 000 złotych rocznie	x	x

Jak przejść na ryczałt lub podatek liniowy po przejściu na B2B?

Mamy taką zasadę, że jeżeli na działalności gospodarczej wykonujesz usługi, które odpowiadają czynnościom, które wykonujesz na rzecz obecnego pracodawcy, czy wykonywałeś na rzecz byłego pracodawcy, to podatek liniowy czy ryczałt mogą być wykluczone.

Jest tutaj pewna różnica: **podatek liniowy jest wykluczony w tym roku podatkowym, w którym wykonywałeś te czynności na rzecz obecnego czy byłego pracodawcy, a ryczałt jest wykluczony także w kolejnym roku.** Przykładowo, jeżeli w 2022 roku pracuję na etacie jako programista i wykonuję konkretne zadania programistyczne, to w 2022 roku mogę przejść na samozatrudnienie, ale muszę opodatkować się skalą podatkową. Podatek liniowy mogę wybrać w 2023, a ryczałt dopiero w 2024 roku.

Wniosek jest zatem prosty: **jeżeli przechodzić na samozatrudnienie w obrębie tej samej firmy, to warto to zrobić do 31 grudnia.** Zrobienie tego kroku 1 stycznia jest w tym momencie trochę pozbawione sensu, a przynajmniej trzeba brać pod uwagę to, że „tracimy” cały rok, jeśli chcemy przejść na liniówkę, bądź 2 lata, jeśli chcemy przejść na ryczałt.

Ryzyko utraty ulg w ZUS

Można stracić ulgi w ZUS (mały ZUS i preferencyjne), jeśli w ramach działalności wykonuje się na rzecz pracodawcy usługi, które wchodziły w zakres obowiązków na etacie.

Podobnie jak w przypadku ryczałtu, „karencja” jest mniej więcej dwuletnia. Czyli jeśli w danym roku, w którym rozpoczyna się działalność, pracowało się dla firmy, którą teraz obciąża się fakturami, bądź działało się tak w poprzednim roku, **nie można skorzystać z ulg w ZUS.**

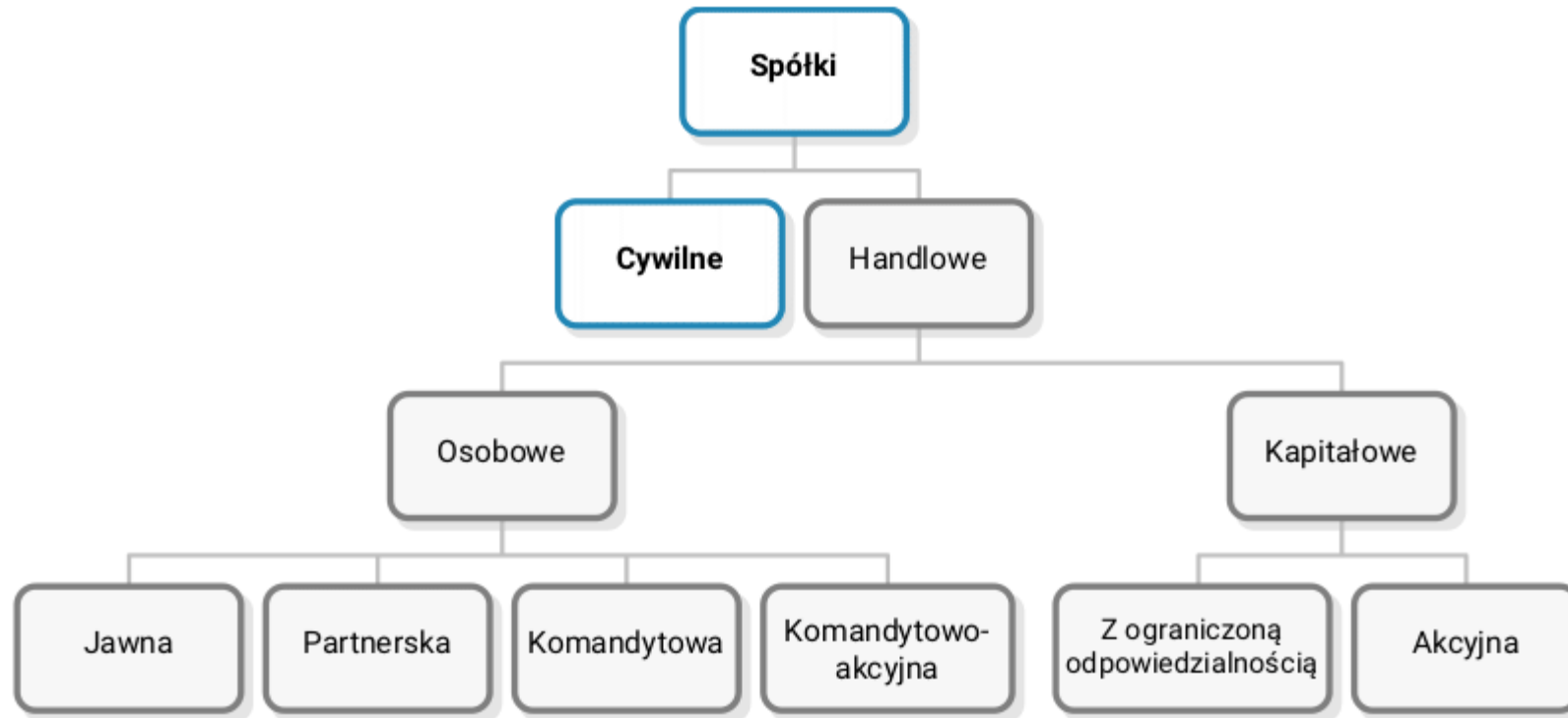
Ograniczenia tego nie ma, jeśli pracuje się na rzecz innego pracodawcy.

Aplikant zakładający kancelarię skorzysta z ulgi w ZUS

Osoba, która rozpoczyna swoją działalność gospodarczą i będzie prowadziła kancelarię adwokacką, może skorzystać z preferencyjnej składki ZUS. Co więcej, nie utraci tego prawa nawet wówczas, gdy będzie w ramach swojej działalności świadczyć usługi pracodawcy u którego wcześniej na podstawie umowy pracowała jako aplikant.

Parę słów o działalności nierejestrowanej, czyli kiedy nie trzeba rejestrować firmy

- Przychody z działalności nie przekraczają w żadnym miesiącu 50% minimalnego wynagrodzenia (czyli miesięczne przychody w 2023 roku nie mogą przekroczyć **1745 zł** w pierwszym półroczu i **1800 zł** w drugim)
- Prowadzącą musi być osoba fizyczna
- Nie można wykonywać działalności w ramach spółki cywilnej
- Nie można prowadzić działalności regulowanej, czyli takiej, która wymaga zezwoleń lub koncesji
- Nie można było wykonywać działalności gospodarczej w ciągu ostatnich 60 miesięcy.

Spółka cywilna

Spółka cywilna jest rodzajem umowy regulującej zasady współpracy jej stron, czyli wspólników. W odróżnieniu od umów spółek prawa handlowego, **umowa spółki cywilnej regulowana jest przepisami Kodeksu cywilnego** (konkretnie prawem zobowiązań określonym w art. 860–875 kc), a nie Kodeksu prawa handlowego.

Art. 860. [Umowa spółki cywilnej]

§1

Przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów.

§2

Umowa spółki powinna być stwierdzona pismem.

Sama spółka cywilna nie jest podmiotem prawnym. Przedsiębiorcami są wspólnicy spółki cywilnej. Ma to znaczenie szczególnie dla:

- określenia, kto może być stroną w procesie, np. wierzyciel nie może pozwać o zapłatę spółki cywilnej, a tylko jej wspólników
- opodatkowania, któremu podlegają wspólnicy a nie spółka

Zalety spółki cywilnej

Brak wymogu minimalnego kapitału założycielskiego

Wspólnicy wnoszą wkład w dowolnej postaci, np. środki pieniężne, wiedza, usługi

Niskie koszty rejestracji spółki (tylko PCC)

Spółka powoływana jest na mocy umowy między wspólnikami, ale nie musi być to umowa podpisywana w obecności notariusza

Można opłacać mały ZUS

Kiedy sprawdzi się założenie spółki cywilnej?

- 1. kiedy zależy nam na ewentualnym szybkim zakończeniu lub likwidacji jej działalności
- 2. kiedy zależy nam na niskich kosztach związanych ze spółką
- 3. kiedy mamy zaufanie co do partnerów biznesowych mających być wspólnikami spółki
- 4. kiedy konieczne jest szybkie powołanie spółki
- 5. kiedy cel spółki nie jest obciążony dużym ryzykiem biznesowym

Wady spółki cywilnej

Brak osobowości prawnej spółki cywilnej, co oznacza, że wszystkie umowy związane z prowadzeniem takiej spółki są zawierane przez wszystkich wspólników w ich własnym imieniu, nie w imieniu spółki

Spółka cywilna nie posiada nazwy, rozumianej jako nazwa danego przedsiębiorstwa – musi być oznaczana nazwiskami wspólników, z dopiskiem spółka cywilna

Mogą pojawić się problemy z rozstrzygnięciem wewnętrznych konfliktów, gdyż nie ma szczegółowych regulacji prawnych dotyczących tej formy działalności

Osobista odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki

Prawo udziału każdego wspólnika w zysku spółki jest równe, bez względu na wartość wniesionego wkładu, przy czym umowa spółki może przewidywać odstępstwa od tej zasady

Spółka posiada firmowy numer NIP oraz numer REGON, ale nie jest przedsiębiorstwem, przedsiębiorcami są wspólnicy, którzy rozliczają podatek dochodowy

Majątek spółki cywilnej

**Wspólność łączna – majątek wspólny wspólników
przez cały okres istnienia spółki**

Wspólnik nie może
rozporządzać swoimi
udziałami w majątku

Wspólnik nie może
żądać podziału
wspólnego majątku

Udział w zyskach

Art. 867 KC

§1. Każdy wspólnik jest uprawniony do równego udziału w zyskach i w tym samym stosunku uczestniczy w stratach, bez względu na rodzaj i wartość wkładu. W umowie spółki można inaczej ustalić stosunek udziału wspólników w zyskach i stratach. Można nawet zwolnić niektórych wspólników od udziału w stratach. Natomiast nie można wyłączyć wspólnika od udziału w zyskach.

§2. Ustalony w umowie stosunek udziału wspólnika w zyskach odnosi się w razie wątpliwości także do udziału w stratach.

Z przepisu tego wynikają proste zasady:

- umową spółki wspólnik nie może być wyłączony od udziału w zyskach,
- w umowie spółki można inaczej ustalić stosunek udziału wspólników w zyskach i stratach,
- w umowie spółki można zwolnić niektórych wspólników od udziału w stratach.

Zysk i strata – rozliczenia podatkowe

Art. 51 KSH

§ 1. Każdy wspólnik ma prawo do równego udziału w zyskach i uczestniczy w stratach w tym samym stosunku bez względu na rodzaj i wartość wkładu.

§ 2. Określony w umowie spółki udział wspólnika w zysku odnosi się, w razie wątpliwości, także do jego udziału w stratach.

§ 3. Umowa spółki może zwolnić wspólnika od udziału w stratach.

Zysk i strata – rozliczenia podatkowe

Art. 52 KSH

§ 1. Wspólnik może żądać podziału i wypłaty całości zysku z końcem każdego roku obrotowego.

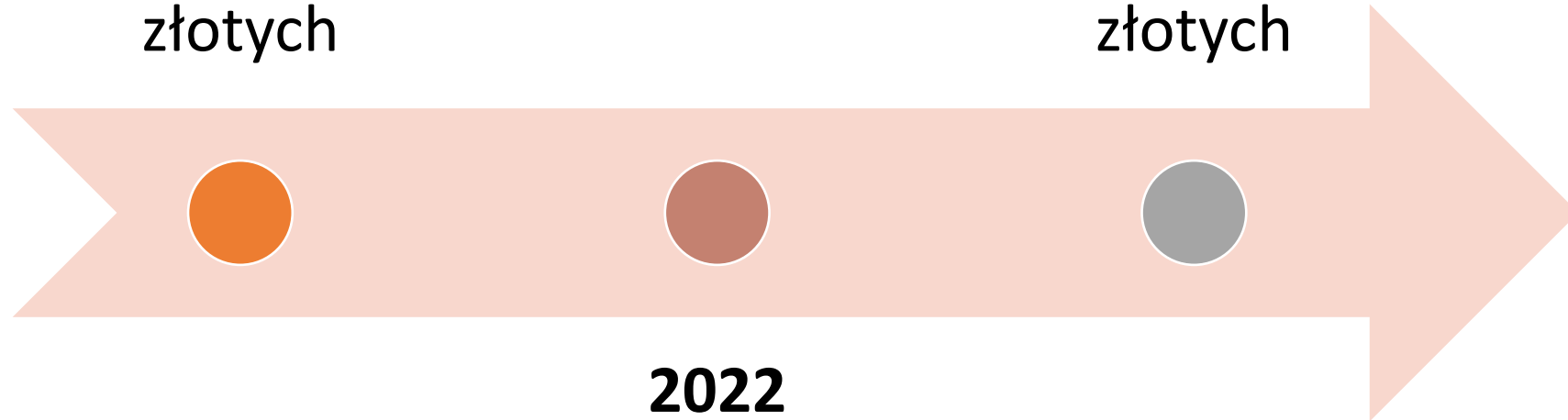
§ 2. Jeżeli wskutek poniesionej przez spółkę straty udział kapitałowy wspólnika został uszczuplony, zysk przeznacza się w pierwszej kolejności na uzupełnienie udziału wspólnika.

2021

Zysk 200
tysięcy
złotych

2023

Zysk 200
tysięcy
złotych

2022

Strata 100
tysięcy
złotych

Śmierć wspólnika spółki cywilnej

Nie powoduje rozwiązania spółki cywilnej

W braku odmiennego zastrzeżenia umowa spółki trwa nadal pomiędzy dotychczasowymi wspólnikami

Spadkobiercy zmarłego wspólnika posiadają roszczenie względem pozostałych wspólników o rozliczenie udziału zmarłego wspólnika – wkładu wniesionego do spółki cywilnej.

Nie dziedziczą jednak prawa członkostwa w spółce, ani udziału w majątku wspólnym wspólników.

W pewnych okolicznościach jednak śmierć wspólnika powoduje rozwiązanie spółki, np., gdy umiera jeden z dwóch wspólników spółki cywilnej, albo gdy wskazano tak w umowie

Podatki spółki cywilnej

Spółka cywilna **nie jest podatnikiem podatku dochodowego**. W przypadku zawiązania spółki cywilnej podatek dochodowy płacić będzie każdy ze wspólników oddzielnie od dochodu osiągniętego ze spółki.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o PIT zarówno przychody, jak i koszty uzyskania przychodów z tytułu udziału w spółce cywilnej, u każdego wspólnika ustala się proporcjonalnie do prawa udziału w zysku.

Wyjątek występuje w przypadku podatku od towarów i usług (VAT), **tutaj bowiem podatnikiem VAT jest spółka, a nie jej wspólnicy.**

Rozliczenia księgowe

Spółka cywilna daje możliwość prowadzenia rozliczeń księgowych według książki przychodów i rozchodów, ryczałtu ewidencjonowanego lub w formie pełnej księgowości na podstawie ksiąg rachunkowych.

Uwaga! Jeśli wspólnikiem spółki cywilnej jest osoba prawna, spółka od momentu jej utworzenia obowiązana jest prowadzić rozliczenia **w formie pełnej księgowości** bez względu na wysokość osiągniętych przychodów.

Forma opodatkowania

Wspólnicy spółki cywilnej mogą dokonać wyboru formy opodatkowania spośród następujących form: opodatkowania na zasadach ogólnych, opodatkowania w formie podatku liniowego, opodatkowania w formie karty podatkowej czy też opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Niedopuszczalne jest stosowanie różnych form opodatkowania przez wspólników spółki cywilnej, za jednym wyjątkiem. Forma opodatkowania dochodów poszczególnych wspólników spółki cywilnej może być różna w sytuacji, kiedy część z nich podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych według skali podatkowej, tj. 12% lub 32%, a część podlega opodatkowaniu podatkiem liniowym 19%.

Przykłady

Przykład 1

Pan Stanisław i pan Jan zakładają spółkę cywilną. Pan Stanisław zdecydował się na opodatkowanie dochodów ze spółki w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych, zaś pan Jan – na opodatkowanie podatkiem liniowym. W takim wypadku wspólnicy będą musieli znaleźć jakiś konsensus.

Przykład 2

Pan Stanisław i pan Jan zakładają spółkę cywilną. Pan Stanisław zdecydował się na opodatkowanie dochodów ze spółki w formie podatku liniowego, zaś pan Jan – opodatkowanie na zasadach ogólnych. Taka sytuacja jest dopuszczalna.

Podatek liniowy

W przypadku, gdy **podatnik wybrał podatek liniowy jako formę opodatkowania dochodów z jednoosobowej działalności, co do zasady dochody uzyskane ze spółki cywilnej również powinny zostać opodatkowane podatkiem liniowym**. Wynika to z art. 9a ust. 5 ustawy o PIT, zgodnie z którym, wybierając opodatkowanie w formie podatku liniowego, podatnik ma obowiązek stosować go do wszystkich form prowadzenia działalności, do których mają zastosowanie przepisy ustawy o PIT.

Przykład

Pani Anna prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą opodatkowaną podatkiem liniowym. Zamierza przystąpić do spółki cywilnej, której wspólnicy rozliczają się według skali podatkowej. Czy dochody uzyskane z działalności prowadzonej w formie spółki cywilnej pani Anna może opodatkować tak jak pozostali wspólnicy - według skali podatkowej?

Co do zasady dochody z jednoosobowej działalności i spółki cywilnej powinny zostać opodatkowane podatkiem liniowym bez względu na sposób rozliczania pozostałych wspólników, ponieważ pani Anna stosuje podatek liniowy do opodatkowania dochodu z jednoosobowej działalności gospodarczej.

Zasady ogólne a ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Co do zasady przedsiębiorca nie może opodatkować dochodów z jednoosobowej działalności na zasadach ogólnych, a dochodów ze spółki cywilnej w formie ryczałtu, **jeżeli wszyscy wspólnicy nie zdecydują się na tą formę opodatkowania**. Postępowanie to wynika bezpośrednio z art. 9 ust. 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, zgodnie z którym, w przypadku prowadzenia działalności w formie spółki, wszyscy wspólnicy mają obowiązek złożyć oświadczenie o wyborze tej formy opodatkowania naczelnikom urzędów skarbowych właściwym według miejsca zamieszkania każdego ze wspólników.

Przykład

Pan Jan chce jednocześnie założyć jednoosobową działalność gospodarczą oraz zostać wspólnikiem spółki cywilnej. W jaki sposób może opodatkować dochody z jednoosobowej działalności i spółki cywilnej?

Co do zasady, decydując się na opodatkowanie na zasadach ogólnych, pan Jan może stosować podatek liniowy do rozliczenia z fiskusem zarówno z własnej działalności, jak i ze spółki cywilnej. Tak samo w przypadku **skali podatkowej** - bez względu na sposób rozliczania wspólników, pan Jan może opodatkować dochody z jednoosobowej działalności i spółki cywilnej skalą podatkową. **Ważne jest, aby w ramach zasad ogólnych stosować wybraną formę opodatkowania konsekwentnie dla obu źródeł dochodu.**

Pan Jan może również opodatkować dochody z jednoosobowej działalności w formie ryczału, składając w urzędzie skarbowym oświadczenie o wyborze tej formy opodatkowania nie później niż w dniu uzyskania pierwszego przychodu. W takiej sytuacji dochody ze spółki cywilnej może opodatkować na zasadach ogólnych (podatek liniowy lub skala podatkowa).

Opodatkowanie dochodów uzyskanych ze spółki cywilnej w formie zryczałtowanego podatku dochodowego będzie możliwe wyłącznie wtedy, gdy wszyscy wspólnicy wybiorą tę formę opodatkowania. Wtedy pan Jan dochody z jednoosobowej działalności będzie mógł opodatkować zarówno na zasadach ogólnych, jak i w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych.

Koszty uzyskania przychodów w spółce cywilnej

Stosownie do treści art. 8 ust. 1 i 2 ustawy PIT zarówno przychody, jak i koszty uzyskania przychodów z tytułu udziału w spółce cywilnej **u każdego wspólnika ustala się proporcjonalnie do jego prawa do udziału w zysku spółki.** Spółka cywilna jest bowiem transparentna podatkowo, co oznacza, że każdy ze wspólników rozlicza się z dochodu osiągniętego przez spółkę w zakresie w jakim posiada udział w zysku.

Koszty uzyskania przychodów w spółce cywilnej

Wspólnik spółki cywilnej w ramach JDG sprzedaje spółce towar

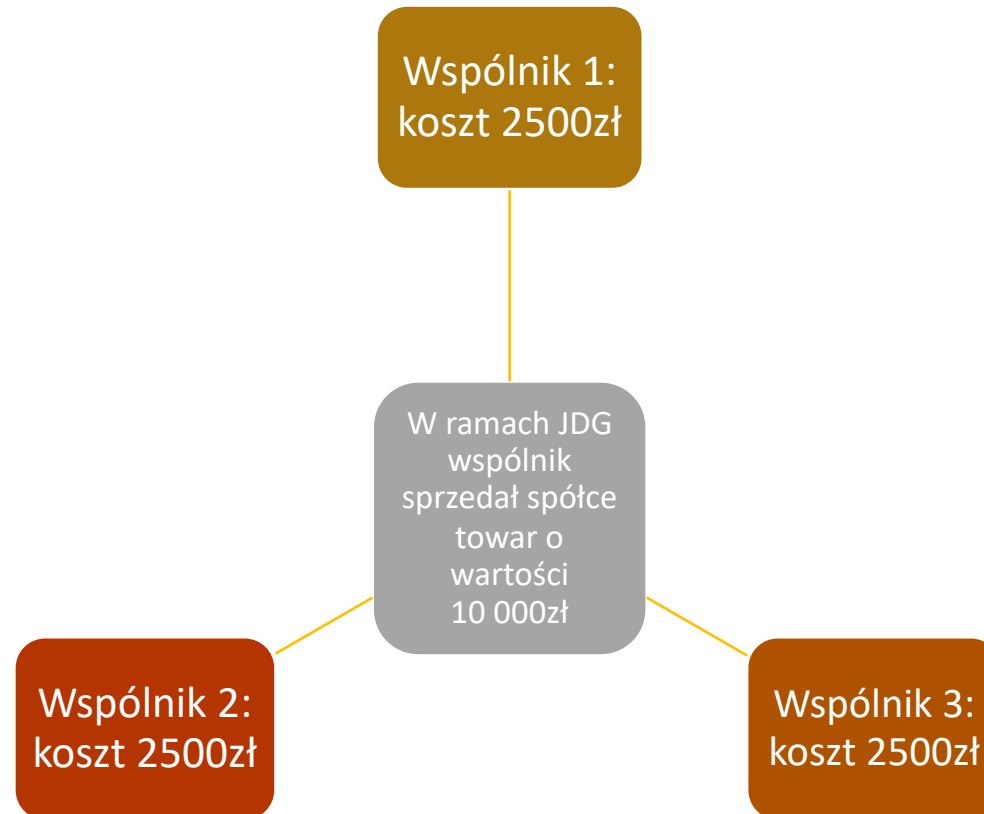
Jak ustalić koszty uzyskania przychodu?

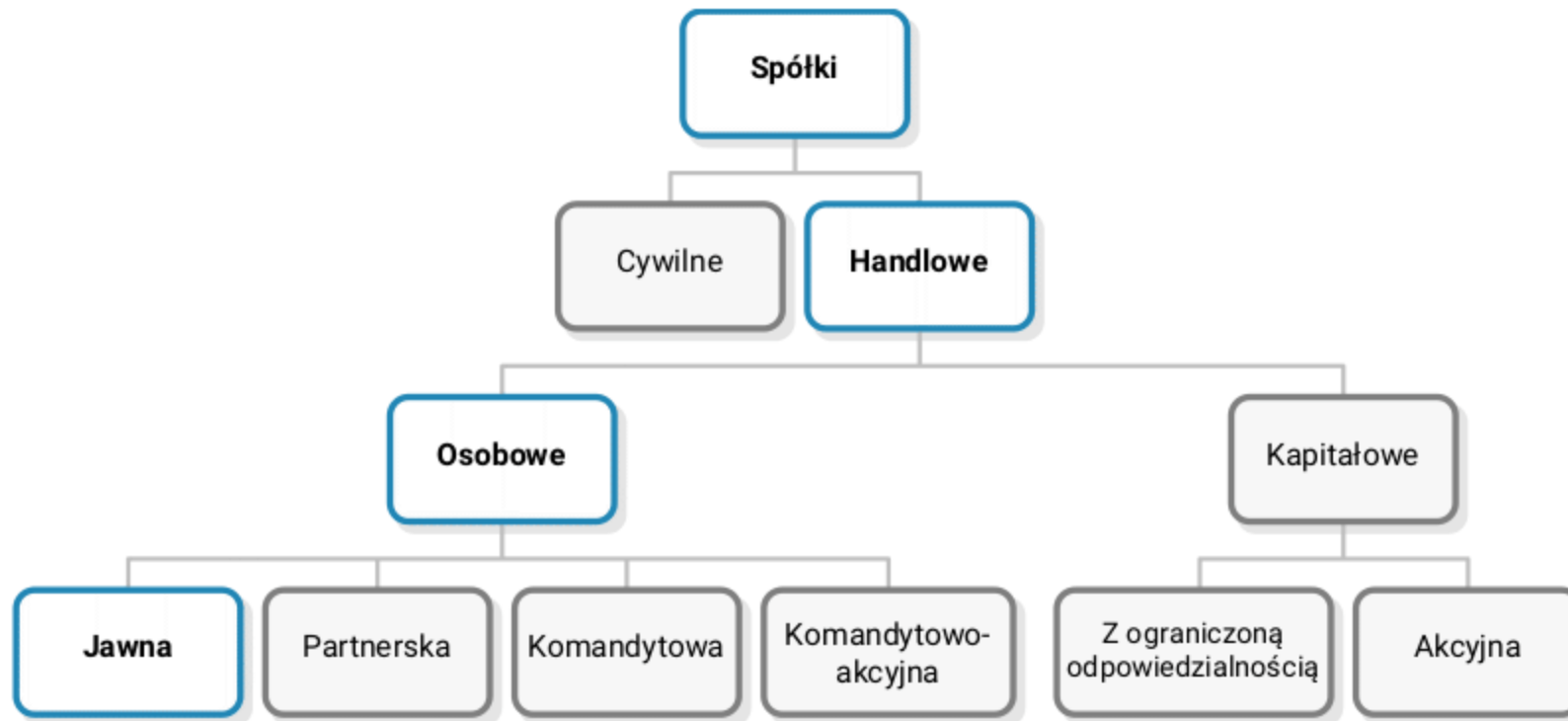
Interpretacja Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 23 października 2018 r., nr 0115-KDIT3.4011.336.2018.1.DP

Stan faktyczny: z przedstawionego we wniosku opisu stanu faktycznego wynika, że Wnioskodawca prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą oraz jest współnikiem spółki cywilnej. Wnioskodawca jest także właścicielem nieruchomości zakupionej na potrzeby prowadzonej jednoosobowej działalności gospodarczej. Nieruchomość pozostaje na stanie środków trwałych Wnioskodawcy. Część magazynowa przedmiotowej nieruchomości jest wynajmowana przez niego spółce cywilnej od lutego 2017 r. na podstawie zawartej umowy. W okresach miesięcznych Wnioskodawca wystawia fakturę VAT za czynsz dla spółki w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Interpretacja: Mając na uwadze przedstawiony we wniosku opis stanu faktycznego oraz obowiązujące uregulowania prawne stwierdzić należy, że w przypadku gdy jeden ze współników spółki cywilnej (Wnioskodawca) wynajmuje nieruchomość, w ramach działalności gospodarczej prowadzonej na własne nazwisko, spółce cywilnej, w której jest współnikiem, **to wydatki w części przypadającej na współnika wynajmującego nieruchomość (Wnioskodawcę), nie stanowią dla niego kosztów uzyskania przychodów.**

Przykład – spółka liczy cztery osoby i każdy wspólnik posiada po 25% udziałów

Co to jest spółka jawna?

Spółka jawna stanowi **osobową spółkę handlową**, prowadzącą przedsiębiorstwo pod własną firmą. **Charakterystyczną cechą tego podmiotu jest brak osobowości prawnej przy jednoczesnym posiadaniu zdolności prawnej.** Oznacza to, że spółka tego rodzaju może we własnym imieniu zarówno nabywać prawa, jak i zaciągać zobowiązania.

Zalety spółki jawnej

Spółka opodatkowana jest podatkiem dochodowym tylko na poziomie wspólników

Łatwość założenia, nie ma obowiązku prowadzenia pełnej księgowości

Nie ma określonego minimalnego wkładu, jaki należy włożyć w majątek spółki

Podmiotowość prawna, co umożliwia zaciąganie kredytów, zobowiązań i zawieranie umów jako spółki

Wady spółki jawnej

Obowiązek wpisu spółki do rejestru, co wiąże się z dodatkowymi kosztami

Obowiązek sporządzania corocznego sprawozdania finansowego i składania go do KRS (poniżej 2 mln euro)

Odpowiedzialność wspólników całym swoim majątkiem osobistym bez ograniczenia

Nie ma ulgi na start i preferencyjnego ZUS

Różnice między spółką cywilną a spółką jawną

Spółka cywilna

- Mienie jest wspólnością łączną wspólników,
- Regulowana przepisami KC,
- brak podmiotowości prawnej (brak statusu przedsiębiorcy),
- nie podlega ewidencjonowaniu

Spółka jawna

- Mienie jest własnością spółki,
- Regulowana przepisami KSH,
- Odrębny podmiot prawa (posiada status przedsiębiorcy),
- Podlega wpisowi w KRS,
- Subsydiarna odpowiedzialność wspólników.

Różnice w opodatkowaniu

Jeśli chodzi o różnice między **spółką cywilną a spółką jawną**, to ważna jest m.in. kwestia opodatkowania. W przypadku spółki cywilnej podatnikiem podatku dochodowego są wszyscy jej wspólnicy w takim zakresie, w jakim uzyskują dochody z prowadzenia działalności. Inaczej jest w przypadku VAT – tu podatnikiem jest spółka jako odrębny podmiot.

Podobne regulacje w zakresie PIT dotyczą spółki jawnej. **Warto przy tym pamiętać, że jeśli chodzi o sp. j., może ona podlegać pod CIT** – podatek dochodowy od osób prawnych (w przypadku, gdy jej wspólnikami są inne osoby prawne).

Różnice w ZUS

Główną różnicą jest różnica dotycząca składek społecznych, mianowicie spółka jawna nie może korzystać z ulg ZUS, w przeciwieństwie do spółki cywilnej.

Fundacja rodzinna

Fundacja rodzinna ma być w założeniu podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie majątkiem firmy rodzinnej i stanowiącym zabezpieczenie majątkowe grupy osób wskazanej przez fundatora - w praktyce najczęściej rodziny, umożliwiającym efektywne przeprowadzenie procesu sukcesji rodzinnej działalności biznesowej.

Fundacja rodzinna będzie musiała posiadać siedzibę na terytorium RP i będzie posiadać osobowość prawną. Dla utworzenia fundacji konieczne będzie sporządzenie przez notariusza **aktu założycielskiego** albo testamentu, obejmującego oświadczenie o utworzeniu fundacji rodzinnej. Fundację rodzinną będą mogły zakładać jedynie **osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych lub kilka takich osób, które wspólnie będą posiadać status fundatora** (fundacja rodzinna tworzona w testamencie będzie miała tylko jednego fundatora).

Podatki fundacji rodzinnej

- wniesienie majątku do fundacji rodzinnej powinno być **wolne od podatku dochodowego**,
- przychody z działalności gospodarczej prowadzonej przez fundację rodzinną w zakresie określonym w katalogu ustawowym (najem, dzierżawa, zbywanie mienia, które nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia) będą korzystać ze **zwolnienia podmiotowego z podatku CIT**,
- dochód uzyskany z prowadzenia działalności innej niż dozwolona będzie opodatkowany **25% CIT**,
- podatek CIT w wysokości **15%** będzie pobierany dopiero przy wypłacie świadczeń beneficjentom,
- beneficjenci z tzw. grupy 0 zgodnie z ustawą o spadkach i darowiznach zostali zwolnieni z PIT od otrzymanego świadczenia, beneficjenci z pozostałych grup będą opodatkowani **15% PIT**.

Dziękuję za uwagę!

adwokat i doradca podatkowy

Grzegorz Hatała

 pan_od_podatkov

 pan_od_podatkov

 Hatała uczy podatków